

## סוגיות תפילה - 7 / תפילה על חולה

1. עין אי"ה ברכות ב' (עמ' 165)

**משנה: אמרו על ר' חנינא בן דוסא שהיה מתפלל על החולים, ואומר: זה חי וזה מת. אמרו לו: מנין אתה יודע? אמר להם: אם שגורה תפילתי בפי- יודע אני שהוא מקובל, ואם לאו יודע אני שהוא מטורף. גמרא: מנא הני מילי? א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן א"ר יהושע בן לוי: דאמר קרא: "בורא ניב שפתים שלום שלום".** היחס שבין אדם לחבירו- הוא נמצא בפועל מצד הדיבור. והתקבלות פעולת התפילה מאחד על חבירו- ודאי בא מצד היחס הנמצא בהכרח בין כל איש לזולתו לפי האמת. על כן, מתגלה ערך היחס אם הוא מתקבל באורחות הדיבור. והורה בזה באמרו "בורא ניב שפתים", והניב פועל "שלום שלום לרחוק ולקרוב", עושה את היחס והקישור גם בין בני אדם רחוקים זה מזה, ועל ידי כן מתקבלת גם כן תפילת האחד על חבירו. על כן נבחנת גם כן בדרכי הדיבור, שהוא אינו כולו ביכולת האדם, כדברי הכתוב: "לאדם מערכי לב, ומד' מענה לשון", כי גם אחרי כל היכולת וההכשר, צריך האדם לעזרת השם ית' על גמר הכשר מבטאיו. והוא מתגלה בשעה הראויה לפי ערך היחס הנמצא בין המבקש למי שמבקש עבורו, שמתגלה ביותר בפועל בניב שפתים, שהשלום האמיתי הוא היחס וההצטרפות של בני אדם בפועל, לפעול ולהתפעל כל אחד מחבירו בדרך טובה.

2. שם (עמ' 168)

**אמר ר' חסדא: כל המבקש רחמים על חבירו- אין צריך להזכיר שמו. מנלן? ממשנה רבנו, שנאמר "אל נא רפא נא לה", ולא קא מדכר שמה דמרים.** פעולת תפילת כל אדם על עצמו, היא נערכת כפי הערך שתפעול התפילה עליו, על הטבתו המוסרית- ככה יוכן יותר לקבל המבקש. והכרח המבוקש שמעוררו לתפילה הוא תמיד מכון על פי החכמה העליונה, להוציא אל הפועל אותו הרגש שהמתפלל צריך להשלמתו האמיתית. אמנם התפילה על חבירו, צריכה שתוכן כפי הערך של יחס המתפלל אל מי שמתפללים עבורו, כי כל נברא יש לו ערך יחס ידוע אל כלל המציאות. והיחס היותר קרוב הוא בני אדם זה לזה, וזרע ישראל זה לזה באופן יותר נשגב ומוכן בפועל. על כן אין פעולת התפילה של זולתו בא מצד ערך הזולת, כי אם מצד הערך הנמצא במתפלל עצמו, כמו שהנצרך לרחמים נמצא מצד המתפלל, אם כן אין שייך להזכיר שמו של הנצרך.

3. שם שבת א' (עמ' 27)

**ת"ר הנכנס לבקר את החולה בשבת אומר: שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא.** מציאות התחלואים פועלת פעולה טובה על תכונת האדם, על ידם האדם נכנע מלפני ד', והידיעה של אפשרות החולי למין האנושי פועלת לטובה לרכך קושי עורף של קשי עורף ולבצר זדון רע לב. אמנם להשלים את הלקח הטוב שמקבל האדם ממציאות החולאים, הוא מה שעל ידם האדם מזדקק בטבעו לתפילה, לחלות פני ד' להושיעו בעת צרה ויום רעה. על כן, רבה היא מאד פעולת התפילה בחולאים, כי מתוך התכונה האנושית אנו מכירים שאחת מהמטרות ההשגחיות בהמצא החולאים היא שישוב האדם אל פני ד', "תשב אנוש עד דכא ותאמר שובו בני אדם". על כן, פעמים רבות כאשר פעלה המחלה את תעודתה המוסרית כראוי, על ידי שבהתגבר האדם בתפילה, החולה עצמו, או קרוביו ומיודעיו, הטיב על כל פנים למצב המוסרי בכלל, ונתקרב לבבות רבים אל ד' ונתרככו ומידותיהם נזדככו, הנה הגיעה למטרתה- ובזה תלך לה, והאדם ישוב לאיתנו.

4. שם (עמ' 127)

**"הא אין בו משום רפואה. יש בו משום דרכי האמורי? והתניא: אילן שמשיר פירותיו, סוקרו בסיקרא וטוענו באבנים. בשלמא טוענו באבנים, כי היכי דליכחוש חיליה, אלא סוקרו בסיקרא מאי רפואה קא עביד? כי היכי דליחזייה אינשי וליבעי עליה רחמי. כדתניא "וטמא טמא יקרא" צריך להודיע צערו לרבים, ורבים יבקשו עליו רחמים".** הדברים שהצורך ידוע בהם ויש להם יסוד בההויה הגלויה, אף על פי שנתפתחו באיזה עם מן העמים, אינם קובעים עליהם את חותם הזרות, ואינם נובעים מיסוד הנטייה הנפשית המיוחדת לו, שלפעמים הם בנויים על יסוד שהוא לגבי ישראל מהרס ומטמא... והשפעת גילוי רצון הרבים על כל חפץ פרטי כשהוא בא בתפילה, שהוא מכשיר תיקון- גם זה הוא דבר שאין ראוי למונעו. אף על פי שהוא דבר נסתר, מכל מקום הוא כולו לישראל, המכירים בעצמם את השלטון הפנימי של האדם היחיד ושל הרבים- ההולכים במשאת נפשם אל האור הכללי שיופיע בעולם- על כללות ההויה, מפני שחפצם הפנימי, ביחס לכללות יסוד האומה, הוא ענין אחד עם החפץ האלוקי בהויה בכלל, המתגלה על ידי סגולת הנשמה של כנסת ישראל, שמתגלה ביותר בהיקות באור התורה, עד אשר תכונת נפש העולם בכל דרכי המציאות היותר פרטיים ויותר מסתעפים, קשורה היא בקשר אמיץ בתכונת נפש יחיד האומה. וגילוי רצון להטבת איזה פרט, כשהוא פונה, דרך תפילה, לאדון כל, ומתנשא ליסוד חפץ חסד עליון, הוא עושה את רישומו להיטיב לאותו הדבר הפרטי, שאליו הדבר נוגע, בהזרמת שפע חפץ הרבים, עד שעל כל ענין ראוי להודיע צערו לרבים, ורבים יבקשו עליו רחמים. והתעוררות חפץ הרבים להיטיב, היא ממלאת את אור החיים המאושרים לטובה, בחפץ ההטבה ומילוי כל המחסורים. וקישור הנפשי שבין איש לאיש, הוא נכבד מאוד, עד שתנועה נפשית של אחד מפעלת שינויים על חברו, המתגברים לפי מידת הכוונה לזה, גם בכלל המציאות.